

Regeringens proposition till Riksdagen med förslag till lag om ändring av lagen om tryckbärande anordningar

PROPOSITIONENS HUVUDSAKLIGA INNEHÅLL

I denna proposition föreslås det att lagen om tryckbärande anordningar ska ändras.

Det föreslås att lagen ska tillämpas på tryckbärande anordningar inom försvarsförvaltningens verksamhetsområde. Lagen ska enligt förslaget innehålla en särskild bestämmelse om övervakning av försvarsmaktens tryckbärande anordningar som uteslutande är avsedda för militärt bruk och tryckbärande anordningar som är fast installerade i objekt som är i försvarsministeriets eller försvarsmaktens besittning och

ska hemlighållas med tanke på landets försvar. Likaså innehåller den föreslagna lagen en särskild bestämmelse om besiktning av tryckbärande anordningar som är fast installerade i objekt som är i försvarsmaktens besittning och ska hemlighållas med tanke på landets försvar.

Vad gäller tryckbärande anordningar i luftfartyg föreslås det att lagen ska innehålla en hänvisning till luftfartslagen.

Den föreslagna lagen avses träda i kraft den 1 januari 2009.

MOTIVERING

1 Nuläge

Enligt 1 § 2 mom. 2 och 3 punkten i lagen om tryckbärande anordningar (869/1999) tillämpas lagen på tryckbärande anordningar inom försvarsförvaltningens verksamhetsområde och i luftfartyg och deras användningsutrustning i enlighet med vad som föreskrivs särskilt.

Genom lagen om tryckbärande anordningar upphävdes lagen om tryckkärl (98/1973). Samtidigt ersattes termen tryckkärl med termen tryckbärande anordning. Enligt övergångsbestämmelsen i 27 § 3 mom. i lagen om tryckbärande anordningar kan de bestämmelser som ingår i eller utfärdats med stöd av lagen om tryckkärl och som gäller konstruering, tillverkning och ibruktagande av tryckkärl samt besiktning och besiktningssorgan i anknytning till dem, med undantag av 21 c § i förordningen om tryckkärl

(549/1973), dock fortsättningsvis tillämpas i begränsad utsträckning. Enligt den ursprungliga övergångsbestämmelsen i lagen om tryckbärande anordningar kunde lagen om tryckkärl och med stöd av den utfärdade bestämmelser tillämpas till den 29 maj 2002. Övergångsperioden har förlängts till den 31 december 2008 genom lagändringar 387/2002, 1160/2003 och 1096/2005 till den del det är fråga om bl.a. tryckbärande anordningar inom försvarsförvaltningens verksamhetsområde eller i luftfartyg eller deras användningsutrustning.

Tryckbärande anordningar inom försvarsförvaltningens verksamhetsområde

Med stöd av förordningen om tryckkärl, som utfärdats med stöd av lagen om tryckkärl, har försvarsministeriets beslut om tillämpning av förordningen om tryckkärl på

tryckkärl som är i försvarsmaktens bruk utfärdats (Försvarsministeriets föreskriftssamling, föreskrift nr 58, 20.1.1992). I nämnda beslut av försvarsministeriet har det definierats vilka tryckkärl i försvarsmaktens bruk som är sådana tryckkärl som uteslutande används för militära ändamål. Enligt beslutet är sådana tryckkärl bl.a. tryckkärl som hör till vapen och vapensystem, tryckkärl som hör till försvarsmaktens fartyg och luftfartyg och till deras driftsutrustning, tryckkärl som är placerade i depåer, fort och skyddsutrymmen samt vid flottstationer och luftstridskrafternas truppvavdelningar och som är avsedda att användas uteslutande för militära ändamål samt tryckkärl som är placerade på punkter vilka skilt för sig angivits av försvarsministeriet och som är avsedda att användas uteslutande för militära ändamål.

I fråga om andra tryckbärande anordningar i försvarsmaktens bruk än de som är avsedda att användas uteslutande för militära ändamål har förordningen om tryckkärl och de bestämmelser som utfärdats med stöd av den följts. Dessutom har i fråga om planering, tillverkning, import, besiktning och placering av samt tillbehör till och användning av alla tryckkärl i försvarsmaktens bruk på basis av försvarsministeriets beslut tillämpats förordningen om tryckkärl och de bestämmelser som utfärdats med stöd av den. I försvarsministeriets beslut föreskrivs om undantag i fråga om övervakningen och besiktningen av de tryckkärl som är i försvarsmaktens bruk och som uteslutande är avsedda för militära ändamål. Tillsynsmyndighet för de tryckkärl som är i försvarsmaktens bruk och uteslutande är avsedda för militära ändamål har i stället för Säkerhetsteknikcentralen varit huvudstaben samt i fråga om tryckkärl vilka hör till försvarsmaktens luftfartyg och deras användningsutrustning flygstaben. Dessutom har de tryckkärl som är i försvarsmaktens bruk och är avsedda uteslutande för militära ändamål besiktats av försvarsmaktens egna besiktningsmän i stället för av besiktningsorganen.

Största delen av de tryckbärande anordningar som i dagens läge används inom försvarsförvaltningen är alldeles vanliga tryckbärande anordningar. På dem kan lagen om tryckbärande anordningar och de bestämmel-

ser som utfärdats med stöd av den tillämpas som sådana.

Vanliga tryckbärande anordningar finns dock också i någon mån i objekt som är i försvarsministeriets eller försvarsmaktens besittning och ska hemlighållas med tanke på landets försvar. Objekten ägs i regel av Senatfastigheter, som hyr ut dem till försvarsministeriet eller försvarsmakten och för underhållet av dem svarar Försvarsförvaltningens byggverk som lyder under försvarsministeriet.

Med objekt som ska hemlighållas med tanke på landets försvar har inom försvarsförvaltningen traditionellt avsetts bl.a. försvarsministeriets eller försvarsmaktens:

- 1) operativa lednings-, signal- och bevakningsstationer, radar-, radio- och länkstationer;
- 2) produktionsanläggningar inklusive depåer samt sådana verkstäder som inte i första hand är avsedda för underhåll av bilar eller skötsel av fastigheter;
- 3) upplag och upplagsområden vilka är avsedda uteslutande för militärlänets och truppförbandets aktionsberedskap (mobilisering) och som är särskilt inhägnade och övervakade;
- 4) flygbaser;
- 5) kustartillerifort;
- 6) flottbasernas krigshamnar; samt
- 7) försöks- och forskningsanstalter.

I objekten i ovanstående förteckning ingår också områden som inte behöver hemlighållas. Efter upprättandet av förteckningen har försvarsmakten följaktligen delat in sina militära objekt i säkerhetszoner utgående från behovet att hemlighålla dem med tanke på landets försvar.

Tryckbärande anordningar som är löst placerade i eller som med relativt små åtgärder kan lösgöras från ett sådant objekt som är i försvarsministeriets eller försvarsmaktens besittning och ska hemlighållas med tanke på landets försvar, kan flyttas ut ur objektet för vanlig besiktning och övervakning enligt lagen om tryckbärande anordningar. När det är frågan om tryckbärande anordningar som är fast installerade i objekten kan man emellertid inte förfara på detta sätt. I dagens läge finns det ett tjugotal tryckbärande anordningar som är fast installerade i sådana objekt som är i försvarsministeriets eller försvars-

maktens besittning och ska hemlighållas med tanke på landets försvar.

De tryckbärande anordningar som finns i objekt som är i försvarsmaktens besittning och ska hemlighållas med tanke på landets försvar har hittills besiktats av försvarsmaktens egna besiktningsmän. I största delen av objekten kunde besiktningen under övervakning dock även utföras av ett godkänt besiktningsorgan som avses i 5 § i lagen om tryckbärande anordningar. Detta förutsatt att försvarsmakten har ingått ett säkerhetskontrakt med organet och dess anställda som utför besiktningarna har avgett en tystnadsförsäkran och genomgått en säkerhetsutredning som avses i lagen om säkerhetsutredningar (177/2002).

Tryckbärande anordningar som är fast installerade i objekt som är i försvarsministeriets eller försvarsmaktens besittning och ska hemlighållas med tanke på landets försvar, vilka enligt 8 § i lagen om tryckbärande anordningar ska registreras, kan dock inte föras in i det allmänna register som Säkerhetsteknikcentralen upprätthåller, eftersom uppgifter om objektens läge, vilka ska hemlighållas, skulle avslöjas i samband med registreringen. Det att ett objekts läge avslöjas i samband med en enskild besiktning är inte lika problematiskt som det att läget antecknas i ett riksomfattande offentligt register. Om det riksomfattande registret innehåller uppgifter om läget för alla de tryckbärande anordningar som befinner sig i objekten och ska registreras, kan man genom att kombinera uppgifterna utgående från registeranteckningarna få information om omständigheter som ska hemlighållas med tanke på landets försvar. Av denna anledning bör de tryckbärande anordningar som är fast installerade i objekt som är i försvarsministeriets eller försvarsmaktens besittning och ska hemlighållas med tanke på landets försvar antecknas i försvarsmaktens register. Likaså bör övervakningen av dem kvarstå hos försvarsmakten.

Vissa av de objekt som är i försvarsmaktens besittning och ska hemlighållas med tanke på landets försvar har endast försvarsförvaltningens ordinarie personal tillträde till. Sådana objekt är objekten i den s.k. 1:a säkerhetszonen i försvarsmaktens säker-

hetszonsindelning. I objekten i försvarsmaktens 1:a säkerhetszon finns sådana centrala riksomfattande spanings-, övervaknings-, lednings-, signal-, vapen- och underhållssystem eller sådana delar av dem, konstruktioner eller lokaler, uppgifter eller material som, om de avslöjas eller förstörs, orsakar betydande skada för hela försvaret. Med anledning av detta kan personer som inte hör till försvarsförvaltningen inte släppas in i objekten för att besikta eller övervaka tryckbärande anordningar som finns i dem. Det är emellertid fråga bara om ett fåtal tryckbärande anordningar som är fast installerade i objekt i 1:a säkerhetszonen.

Utöver vanliga tryckbärande anordningar har försvarsmakten i någon mån tryckbärande anordningar som hör till försvarsmaterielen och som uteslutande är avsedda för militärt bruk. De tryckbärande anordningar som uteslutande är avsedda för militärt bruk avviker i allmänhet till sina konstruktions- eller tillverkningsgrunder, till sin konstruktion eller sitt syfte från de tryckbärande anordningar som allmänt är i användning. Tryckbärande anordningar som uteslutande är avsedda för militärt bruk finns i synnerhet i raketer och pansarfordon. I någon mån finns sådana tryckbärande anordningar också i specialfordon, krigsfartyg, militära luftfartyg, kanoner och andra vapensystem samt i anordningar som marinen använder i sin undervattensverksamhet.

De tryckbärande anordningar som uteslutande är avsedda för militärt bruk har planerats uttryckligen som en del av försvarsmaterielen. Det är omöjligt eller oskäligt svårt att ersätta dem med vanliga tryckbärande anordningar. I fråga om alla försvarsmaktens tryckbärande anordningar som uteslutande är avsedda för militärt bruk är det inte heller möjligt att få upplysningar utgående från vilka deras överensstämmelse med kraven kunde bedömas med alla de metoder som förutsätts i lagstiftningen om tryckbärande anordningar. Det är inte alltid möjligt att få upplysningar om de tryckbärande anordningar som hör till försvarsmaterielen i samband med att de anskaffas till exempel för att leverantören av försvarsmaterielen eller den stat där leverantören har hemort anser att upplysningarna ska hem-

lighållas och inte överlåter dem eller kräver att de ska hemlighållas för tredje part.

Av de skäl som nämns ovan måste man i allmänhet åtminstone till vissa delar bedöma säkerheten i försvarsmaktens tryckbärande anordningar som uteslutande är avsedda för militärt bruk med andra metoder än dem som förutsätts i lagstiftningen om tryckbärande anordningar. Övervakning och besiktning av de tryckbärande anordningar som uteslutande är avsedda för militärt bruk förutsätter ofta särskild yrkesskicklighet och uppgifter också om den försvarsmateriel som de tryckbärande anordningarna hänför sig till. Av denna anledning har de tryckbärande anordningarna hittills övervakats av försvarsmakten och försvarsmaktens egna besiktningsmän har besiktat dem.

En del av de besiktningar som ska göras på tryckbärande anordningar som uteslutande är avsedda för militärt bruk är dock helt normala besiktningar av tryckbärande anordningar. Dessa besiktningar kunde flyttas över från försvarsmakten till sådana godkända besiktningsorgan som avses i 5 § i lagen om tryckbärande anordningar och vilka också annars utför motsvarande besiktningar.

Försvarsmakten strävar allt mera efter att koncentrera sig på sina kärnverksamheter och skaffa sig t.ex. service- och underhållstjänster för sin försvarsmateriel via olika inköps- och partnerskapsavtal. Alla besiktningar av försvarsmaktens tryckbärande anordningar som uteslutande är avsedda för militärt bruk kunde följaktligen i fortsättningen köpas in av besiktningsorgan som står utanför försvarsmakten. För detta krävs att något besiktningsorgan har det specialkunnande som behövs för besiktning av tryckbärande anordningar som uteslutande är avsedda för militärt bruk. Lösningen kräver också ett nära samarbete mellan försvarsmakten och besiktningsorganet. I detta arrangemang kunde försvarsmakten helt och hållet avstå från sin egen besiktningsverksamhet efter en övergångsperiod på ett par år.

En reformering på det föreslagna sättet av den reglering som gäller tryckbärande anordningar inom försvarsförvaltningens verksamhetsområde är nödvändig särskilt till följd av den övergångsbestämmelse som ingår i lagen om tryckbärande anordningar. Dessutom är

det nödvändigt att modernisera och förtydliga den reglering som gäller tryckbärande anordningar inom försvarsförvaltningens verksamhetsområde på det sätt som föreslås ovan.

Tryckbärande anordningar i luftfartyg

Till tryckbärande anordningar i luftfartyg hör t.ex. syreflaskor, tryckluftsbehållare, brandsläckare samt flytgasflaskor i varmluftsballonger.

I fråga om luftfarten finns det inga internationella krav som skulle gälla specifikt godkännande, tillverkning eller underhåll av tryckbärande anordningar. De tryckbärande anordningarna anses som delar av eller utrustning i luftfartyg. Tryckbärande anordningar i ett luftfartyg godkänns som en del av typgodkännandet av luftfartyget. Luftvärldighetskraven inbegriper tekniska krav på luftfartygets tryckbärande anordningar. I samband med typgodkännandet definieras underhålls krav för luftfartyget och dess delar och utrustning. Så kallad efterhandsinstallering av tryckbärande anordningar behandlas igen som en ändring av luftfartygets konstruktion.

Också om en tryckbärande anordning stämmer överens med kraven i lagen om tryckbärande anordningar kräver en installering av den i ett luftfartyg i vilket fall som helst godkännande av Europeiska byrån för luftfartssäkerhet (EASA). Tryckbärande anordningar i luftfartyg underhålls inte heller enligt de allmänna bestämmelser som utfärdats med stöd av lagen om tryckbärande anordningar, utan enligt luftfartsbestämmelserna och luftfartygets underhållsprogram. En typisk underhållsåtgärd är en periodisk besiktning som görs med tre, fem eller tio års intervaller. Besiktningen utförs av en godkänd underhållsorganisation inom luftfartssektorn.

Europaparlamentets och rådets förordning (EG) nr 216/2008 om fastställande av gemensamma bestämmelser på det civila luftfartsområdet och inrättande av en europeisk byrå för luftfartssäkerhet, och om upphävande av rådets direktiv 91/670/EEG, förordning (EG) nr 1592/2002 och direktiv 2004/36/EG och övrig gemenskapslagstift-

ning som utfärdats med stöd av den täcker dessa funktioner i fråga om de luftfartyg för vilkas typgodkännande EASA ansvarar. I dessa fall tillämpas inte längre finska luftfartsbestämmelser.

I fråga om de luftfartyg där EASA inte har ansvaret för typgodkännandet gäller luftfartslagen (1242/2005). Lagens 3 kapitel motsvarar till sina principer gemenskapslagstiftningen. Enligt 22 § 2 mom. i lagen meddelar Luftfartsförvaltningen för säkerställande av en tillräcklig nivå på flygsäkerheten, utifrån de standarder och rekommendationer som avses i konventionen angående internationell civil luftfart (FördrS 11/1949) samt med beaktande av principerna enligt EASA-förordningen och de förordningar som kommissionen utfärdat med stöd av den, närmare föreskrifter om konstruktion, tillverkning, utrustning och underhåll av samt egenskaper hos luftfartyg och deras anordningar och komponenter och om innehållet i och övriga arrangemang i anslutning till de inspektioner och prov som krävs för godkännande.

Militära luftfartyg är sådana luftfartyg som avses i luftfartslagen. Enligt 2 § 1 mom. 12 punkten i luftfartslagen avses med militärt luftfartyg luftfartyg som införts i det militära luftfartsregistret. I det militära luftfartsregistret införs enligt 6 § 1 mom. i förordningen om militär luftfart (387/1996) de luftfartyg som ägs av försvarsmakten. Med militär luftfartsmyndighet avses enligt 2 § 1 mom. 10 punkten i luftfartslagen den myndighetsenhet för militär luftfart som finns i anslutning till flygstaben.

Enligt 4 § 1 mom. i luftfartslagen kan genom förordning av statsrådet under vissa förutsättningar föreskrivas om undantag från bestämmelserna i lagen gällande den militära luftfarten. Enligt momentets 2 punkt kan undantag föreskrivas bl.a. i fråga om bestämmelserna om tekniska egenskaper hos luftfartyg som används inom militär luftfart och hos deras anordningar och komponenter, typgodkännande, planering, tillverkning och underhåll. Dessutom föreskrivs i 4 § 2 mom. i luftfartslagen att den militära luftfartsmyndigheten under vissa förutsättningar kan meddela föreskrifter om militär luftfart vilka preciserar förordningen och gäller försvarsmaktens egen verksamhet och internationell

militär luftfart i Finland. Enligt momentets 3 punkt kan den militära luftfartsmyndighetens föreskrifter gälla bl.a. luftvärdighet och underhållsverksamhet i fråga om militära luftfartyg och anordningar.

I 8 § i förordningen om militär luftfart förskrivs om militära luftfartygs luftvärdighet. Enligt 1 mom. meddelar flygstaben närmare föreskrifter om kraven på luftvärdighet i fråga om militära luftfartyg. På detta sätt har den militära luftfartsmyndigheten möjlighet att i fråga om militära luftfartyg utfärda motsvarande föreskrifter som Luftfartsförvaltningen utfärdar i fråga om övriga luftfartyg. I fråga om tryckbärande anordningar är detta nödvändigt särskilt eftersom de tryckbärande anordningarna i militära luftfartyg i allmänhet avviker från de tryckbärande anordningarna i övriga luftfartyg.

Till följd av EASA:s utvidgade behörighet och den nationella luftfartslagstiftningen har en särskild nationell lagstiftning om tryckbärande anordningar i luftfartyg blivit onödig. Därför föreslås det att till lagen om tryckbärande anordningar ska fogas en bestämmelse med en hänvisning till luftfartslagen. Samtidigt föreslås det att 1 § 2 mom. 3 punkten i gällande lag om tryckbärande anordningar ska strykas.

2 Föreslagna ändringar

1 §. Det föreslås att 1 § 2 mom. 2 och 3 punkten i lagen om tryckbärande anordningar ska strykas. Samtidigt ska begreppet tryckbärande anordning inom försvarsförvaltningens verksamhetsområde inte längre användas i lagen.

Det föreslås att till 1 § i lagen ska fogas ett nytt 5 moment, enligt vilket luftfartslagen och de bestämmelser som utfärdats med stöd av den ska tillämpas på tryckbärande anordningar i luftfartyg, om inte något annat föranleds av Europaparlamentets och rådets förordning (EG) nr 216/2008 om fastställande av gemensamma bestämmelser på det civila luftfarsområdet och inrättande av en europeisk byrå för luftfarts-säkerhet, och om upphävande av rådets direktiv 91/670/EEG, förordning (EG) nr 1592/2002 och direktiv 2004/36/EG eller av kommissionens förordningar som utfärdats med stöd av den.

Efter ändringen ska på tryckbärande anordningar i luftfartyg tillämpas gemenskapslagstiftning eller luftfartslagen utgående från det nya 5 momentet i 1 §. Bestämmelsen ska också gälla tryckbärande anordningar i militära luftfartyg. På övriga tryckbärande anordningar inom försvarsförvaltningens verksamhetsområde ska lagen om tryckbärande anordningar tillämpas utgående från 1 § 1 mom. i lagen om tryckbärande anordningar.

2 §. Det föreslås att 2 § 3 punkten i lagen ska ändras så att med ministerium ska avses arbets- och näringsministeriet i stället för handels- och industriministeriet. Ministerieindelningen ändrades genom en lag om ändring av 1 § i lagen om statsrådet (970/2007), vilken trädde i kraft den 1 januari 2008. Handels- och industriministeriet och arbetsministeriet drogs in och i stället för dem grundades arbets- och näringsministeriet.

Det föreslås att till 2 § 4 punkten i lagen ska fogas en reglering om att med tillsynsmyndighet ska avses huvudstaben när det är fråga om militära tryckbärande anordningar och tryckbärande anordningar som är fast installerade i objekt som är i försvarsministeriets eller försvarsmaktens besittning och ska hemlighållas med tanke på landets försvar. Dock ska i 5, 16 och 17 § i lagen med tillsynsmyndighet alltid avses Säkerhetsteknikcentralen.

Syftet är att huvudstabens behörighet som tillsynsmyndighet för tryckbärande anordningar som är fast installerade i objekt som är i försvarsmaktens besittning och ska hemlighållas med tanke på landets försvar ska fastslås utgående från försvarsmaktens indelning i säkerhetszoner.

Det föreslås att till 2 § ska fogas en ny 9 punkt, enligt vilken med en militär tryckbärande anordning ska avses försvarsmaktens tryckbärande anordning som uteslutande är avsedd för militärt bruk samt en tryckbärande anordning som är avsedd för framdrivning av försvarsmaktens fartyg. Med en sådan tryckbärande anordning i försvarsmaktens besittning som uteslutande är avsedd för militärt bruk ska i bestämmelsen avses t.ex. tryckbärande anordningar i försvarsmaktens raketer och pansarfordon, vilka har konstruerats eller tillverkats uteslutande för militärt bruk på det sätt som närmare har presenterats i det kapi-

tel som gäller nuläget på sidan 3 i denna regeringsproposition.

Med tryckbärande anordning som är avsedd för framdrivning av försvarsmaktens fartyg ska i bestämmelsen avses tryckbärande anordningar som hör till ett fartygs användningsutrustning som t.ex. fartygets maskiners startluftbehållare. I försvarsmaktens fartyg finns dessutom tryckbärande anordningar som hänför sig till vapensystem och som uteslutande är avsedda för militärt bruk. På dessa tillämpas den specialreglering i lagen som gäller militära tryckbärande anordningar. På andra än ovan nämnda tryckbärande anordningar i försvarsmaktens fartyg ska i fortsättningen tillämpas de bestämmelser i lagen om tryckbärande anordningar som gäller tryckbärande anordningar i fartyg. Det ska ännu konstateras att försvarsmaktens fartyg också har vanliga tryckbärande anordningar såsom tryckbehållare som hör till släckningssystemen. På dessa tillämpas de allmänna bestämmelser som gäller tryckbärande anordningar.

Enligt den föreslagna nya 9 punkten ska som militär tryckbärande anordning inte anses en tryckbärande anordning i ett militärt luftfartyg. Med tryckbärande anordning i ett militärt luftfartyg ska i bestämmelsen avses en tryckbärande anordning som omfattas av typgodkännandet av ett militärt luftfartyg. På tryckbärande anordningar i ett militärt luftfartyg ska i fortsättningen på basis av det föreslagna nya 5 mom. i 1 § tillämpas bestämmelserna i luftfartslagen.

Militära tryckbärande anordningar och tryckbärande anordningar som är fast installerade i objekt som är i försvarsministeriets eller försvarsmaktens besittning och ska hemlighållas med tanke på landets försvar ska med stöd av 2 § 4 punkten i lagen övervakas av huvudstaben. I övrigt ska bestämmelserna i lagen om tryckbärande anordningar som sådana tillämpas på militära tryckbärande anordningar och tryckbärande anordningar som är fast installerade i objekt som är i försvarsministeriets eller försvarsmaktens besittning och ska hemlighållas med tanke på landets försvar, med undantag av besiktningen av tryckbärande anordningar som är fast installerade i objekt som hör till

försvarsmaktens 1:a säkerhetszon. Om detta undantag ska föreskrivas särskilt i en ny 10 a §.

Lagen om tryckbärande anordningar innehåller många fullmakter att med författningar på lägre nivå utfärda bestämmelser som preciserar lagen. I handels- och industriministeriets beslut om tryckbärande anordningars säkerhet (953/1999) som utfärdats med stöd av lagen föreskrivs om registrering, placering och drift av tryckbärande anordningar samt på besiktning som sammanhänger med dem. I dagens läge har från beslutets tillämpningsområde uteslutits tryckbärande anordningar och aggregat som ska hemlighållas med tanke på landets försvar. Efter den föreslagna ändringen av lagen om tryckbärande anordningar är avsikten att ändra nämnda beslut så att det ska tillämpas på alla tryckbärande anordningar inom försvarsförvaltningen, dvs också på militära tryckbärande anordningar och tryckbärande anordningar som är fast installerade i objekt som är i försvarsministeriets eller försvarsmaktens besittning och ska hemlighållas med tanke på landets försvar.

Om registrering av tryckbärande anordningar som kan medföra betydande fara föreskrivs i 8 § i lagen om tryckbärande anordningar och i nämnda beslut av handels- och industriministeriet om tryckbärande anordningars säkerhet. Enligt handels- och industriministeriets beslut förs registret av tillsynsmyndigheten. Syftet är att dessa bestämmelser i fortsättningen ska tillämpas på tryckbärande anordningar inom försvarsförvaltningens verksamhetsområde. Detta är konsekvent, eftersom det föreslås att i 2 § 4 punkten i lagen om tryckbärande anordningar ska föreskrivas att huvudstaben ska vara tillsynsmyndighet i fråga om militära tryckbärande anordningar och tryckbärande anordningar som är fast installerade i objekt som är i försvarsministeriets eller försvarsmaktens besittning och ska hemlighållas med tanke på landets försvar. Således ska även registret för dessa tryckbärande anordningars del upprätthållas av huvudstaben.

I handels- och industriministeriets beslut om tryckbärande anordningar (938/1999), som utfärdats med stöd av lagen om tryckbärande anordningar, föreskrivs om konstruk-

tion och tillverkning av tryckbärande anordningar och om bedömning av deras överensstämmelse med kraven. Enligt beslutet tillämpas det inte på tryckbärande anordningar och aggregat som ska hemlighållas med tanke på landets försvar. De tryckbärande anordningar som är fast installerade i objekt som är i försvarsministeriets eller försvarsmaktens besittning och ska hemlighållas med tanke på landets försvar är emellertid vanliga tryckbärande anordningar som allmänt är i bruk, såsom t.ex. startluftbehållare för kraftmaskiner som används för att producera el. Således är avsikten att i fortsättningen tillämpa handels- och industriministeriets beslut om tryckbärande anordningar på konstruktion och tillverkning av dem och på bedömningen av deras överensstämmelse med kraven.

Däremot kan det sist nämnda beslutet inte tillämpas på militära tryckbärande anordningar, eftersom de militära tryckbärande anordningarna till sina konstruktions- och tillverkningsgrunder, sin konstruktion, sitt brukssändamål samt till möjligheten att få tillgång till uppgifter om dem avviker från de tryckbärande anordningar som allmänt är i bruk. En militär tryckbärande anordnings säkerhet har i allmänhet säkerställts med andra metoder än dem som förutsätts i beslutet.

Av ovan nämnda skäl är syftet att sedan lagen trätt i kraft ändra tillämpningsområdet för handels- och industriministeriets beslut om tryckbärande anordningar så att beslutet inte tillämpas på militära tryckbärande anordningar. Militära tryckbärande anordningar ska emellertid alltid vara säkra på det sätt som föreskrivs i 3 § i lagen om tryckbärande anordningar och det ska kunna påvisas att de uppfyller kraven på det sätt som förutsätts i 6 § i lagen.

I 8 § i lagen om tryckbärande anordningar föreskrivs om besiktningar som ska göras på tryckbärande anordningar som ska registreras. Besiktningarna utförs av besiktningssorgan som godkänts i enlighet med 5 § i lagen om tryckbärande anordningar. Syftet är att sedan lagen ändrats ska de godkända besiktningssorgan som avses i 5 § i lagen om tryckbärande anordningar också besikta militära tryckbärande anordningar. Det samma ska också gälla andra tryckbärande

anordningar än sådana som är fast installerade i objekt inom försvarsmaktens 1:a säkerhetszon, vilka ska hemlighållas. Det föreslås emellertid att i lagen ska tas in en övergångsbestämmelse, enligt vilken den rätt att besikta tryckbärande anordningar inom försvarsförvaltningens verksamhetsområde som försvarsmakten hade enligt de bestämmelser som gällde vid i kraftträdandet av denna lag ska kvarstå till utgången av 2010. Med övergångsbestämmelsen vill man trygga att försvarsmakten fortsättningsvis har rätt att besikta militära tryckbärande anordningar till dess något besiktningsorgan har beredskap att utföra besiktningarna. Övergångsbestämmelsen möjliggör också en överföring av den know-how som anknyter till militära tryckbärande anordningar från försvarsmakten till det besiktningsorgan som i fortsättningen kommer att besikta militära tryckbärande anordningar.

10 a §. Det föreslås att till lagen ska fogas en ny 10 a §, där det ska föreskrivas om undantag gällande besiktningar. Paragrafen ska gälla de tryckbärande anordningar som är fast installerade i objekt som är i försvarsmaktens besittning och ska hemlighållas med tanke på landets försvar. Till dessa objekt har endast försvarsförvaltningens ordinarie personal tillträde. Enligt paragrafen ska försvarsmakten besikta dessa tryckbärande anordningar och deras placering. I bestämmelsen är det fråga om objekt i försvarsmaktens 1:a säkerhetszon. Bestämmelsen är nödvändig, eftersom det i samband med besiktningar som utförs av personer utanför försvarsförvaltningen kan avslöjas sådana uppgifter som ska hemlighållas med tanke på landets försvar.

3 Propositionens förhållande till lagstiftningen i EU

Genom lagen om tryckbärande anordningar och de bestämmelser som utfärdats med stöd av den har Europaparlamentets och rådets direktiv 97/23/EG om tillnärmning av medlemsstaternas lagstiftning om tryckbärande anordningar genomförts.

I artikel 1.3.14, som gäller direktivets tillämpningsområde och definitioner, föreskrivs att till direktivets tillämpningsområde inte

hör båtar, raketer, luftfartyg eller mobila offshore-enheter samt utrustning speciellt avsedd för installation ombord på dessa farkoster eller för deras framdrivning. Enligt artikel 1.3.7 hör de anordningar som avses i artikel 223.1b i Europeiska gemenskapens grundfördrag inte till tillämpningsområdet för direktivet. Den ifrågavarande artikeln är numera artikel 296 i grundfördraget. Enligt dess punkt 1 b får varje medlemsstat vidta åtgärder som den anser nödvändiga för att skydda sina väsentliga säkerhetsintressen i fråga om tillverkning av eller handel med vapen, ammunition och krigsmateriel. Sådana åtgärder får inte försämra konkurrensvillkoren på den gemensamma marknaden vad gäller varor som inte är avsedda speciellt för militärändamål.

Utgående från det som sägs ovan innehåller gemenskapsrätten inga hinder för de ändringar som föreslås i lagen om tryckbärande anordningar.

4 Propositionens konsekvenser

Den föreslagna lagen har obetydliga ekonomiska konsekvenser. Den har inte heller några egentliga personalkonsekvenser.

Försvarsförvaltningens tryckbärande anordningar som inte används uteslutande för militära ändamål har hittills besiktats av godkända besiktningsorgan som avses i 5 § i lagen om tryckbärande anordningar. En överföring av besiktningen av tryckbärande anordningar inom försvarsförvaltningens verksamhetsområde, med några enskilda undantag, att helt utföras av godkända besiktningsorgan sammanhänger med försvarsmaktens strävan att koncentrera sig på sina kärnuppgifter genom att bl.a. lägga ut underhållet och servicen av sin materiel. Det har bedömts att utläggningen på lång sikt kommer att leda till kostnadsinbesparingar.

Försvarsmaktens tryckbärande anordningar som uteslutande används för militära ändamål besiktas i dagens läge av försvarsmaktens besiktningsmän, som gör detta vid sidan av sina andra uppgifter. Personalens uppgifter kan omdefinieras så att personerna helt övergår till andra uppgifter.

5 Beredningen av propositionen

Propositionen har beretts vid försvarsministeriet och kommunikationsministeriet.

Propositionsutkastet sändes på remiss till justitieministeriet, kommunikationsministeriet, arbets- och näringsministeriet, huvudstaben, myndighetsenheten för den militära luftfarten, Luftfartsförvaltningen, Sjöfartsverket och Säkerhetsteknikcentralen.

I de utlåtanden som erhöles ansågs de föreslagna ändringarna behövliga och värda att understöda. De ändringsförslag som fördes

fram i utlåtandena har i mån av möjlighet beaktats.

6 Ikraftträdande

Den övergångstid som föreskrivs i 27 § 3 mom. i lagen om tryckbärande anordningar går ut den 31 december 2008. På grund av detta föreslås det att lagen ska träda i kraft senast den 1 januari 2009.

Med stöd av vad som anförts ovan föreläggs Riksdagen följande lagförslag:

Lag

om ändring av lagen om tryckbärande anordningar

I enlighet med Riksdagens beslut
ändras i lagen av den 27 augusti 1999 om tryckbärande anordningar (869/1999) 1 och 2 §,
sådana de lyder i lag 826/2007, och
fogas till lagen en ny 10 a § som följer:

1 §

Denna lag tillämpas på tryckbärande anordningar.

På tryckbärande anordningar i kärnanläggningar tillämpas denna lag enligt vad som föreskrivs särskilt.

På sådana tryckbärande kärl och cisterner som avses i lagen om transport av farliga ämnen (719/1994) tillämpas denna lag endast i fråga om placeringen och användningen av dem.

På tryckbärande anordningar i fartyg tillämpas denna lag enligt vad som föreskrivs i 3 a kap.

På tryckbärande anordningar i luftfartyg tillämpas luftfartslagen (1242/2005) och de föreskrifter som utfärdats med stöd av den, om inget annat följer av Europaparlamentets och rådets förordning (EG) nr 216/2008 om fastställande av gemensamma bestämmelser på det civila luftfartsområdet och inrättande av en europeisk byrå för luftfartssäkerhet, och om upphävande av rådets direktiv 91/670/EEG, förordning (EG) nr 1592/2002 och direktiv 2004/36/EG eller av förordningar som kommissionen utfärdat med stöd av den.

2 §

I denna lag avses med

1) *tryckbärande anordning* en cistern, ett rörsystem och någon annan teknisk helhet i vilken övertryck råder eller kan utvecklas samt tekniska helheter som är avsedda att skydda en tryckbärande anordning,

2) *CE-märkning* en sådan märkning som föreskrivs i lagen om att vissa produkter skall förses med CE-märkning (1376/1994),

3) *ministeriet* arbets- och näringsministeriet,

4) *tillsynsmyndighet* Säkerhetsteknikcentralen; i fråga om tryckbärande anordningar i fartyg avses med tillsynsmyndighet, med undantag för de fall som avses i 5, 16 och 17 §, Sjöfartsverket vid sidan av Säkerhetsteknikcentralen; i fråga om militära tryckbärande anordningar och tryckbärande anordningar som är fast installerade i objekt som är i försvarsministeriets eller försvarsmaktens besittning och ska hemlighållas med tanke på landets försvar avses med tillsynsmyndighet, med undantag för de fall som avses i 5, 16 och 17 §, huvudstaben,

5) *besiktningsorgan* en organisation som har konstaterats vara kompetent och som har rätt att utföra de uppgifter som i denna lag föreskrivs för ett besiktningsorgan,

6) *tryckbärande anordning i fartyg* en tryckbärande anordning som är installerad eller avses bli installerad i ett finskt fartyg eller är avsedd för framdrivning av ett finskt fartyg; som tryckbärande anordning i fartyg betraktas dock inte lasttankar i ett gastankfartyg,

7) *klassificeringssällskapsdirektivet* rådets direktiv 1994/57/EG om gemensamma regler och standarder för organisationer som utför inspektioner och utövar tillsyn av fartyg och för sjöfartsadministrationernas verksamhet i förbindelse därmed, sådant det lyder ändrat genom kommissionens direktiv 1997/58/EG samt Europaparlamentets och rådets direktiv 2001/105/EG och 2002/84/EG,

8) *erkänt klassificeringssällskap* ett klassificeringssällskap som erkänts enligt artikel 4 i klassificeringssällskapsdirektivet,

9) *militär tryckbärande anordning* en sådan tryckbärande anordning i försvarsmaktens besittning som uteslutande är avsedd för militärt bruk samt en tryckbärande anordning

som är avsedd för framdrivning av försvarsmaktens fartyg; som militär tryckbärande anordning anses dock inte en tryckbärande anordning i ett militärt luftfartyg.

försvar och endast försvarsförvaltningens ordinarie personal har tillträde till dem. Försvarsmakten inspekterar också ovan avsedda tryckbärande anordningars placering.

2 kap

Garanterande av en tryckbärande anordnings säkerhet

10 a §

Försvarsmakten besiktar tryckbärande anordningar som är fast installerade i objekt som är i försvarsmaktens besittning, om objekten ska hemlighållas med tanke på landets

Denna lag träder i kraft den 20 .

Den rätt att besikta tryckbärande anordningar inom försvarsförvaltningens verksamhetsområde som försvarsmakten hade enligt de bestämmelser som gällde vid ikraftträdandet av denna lag kvarstår till utgången av 2010.

Helsingfors den 19 september 2008

Republikens President

TARJA HALONEN

Försvarsminister *Jyri Häkämies*

Lag

om ändring av lagen om tryckbärande anordningar

I enlighet med Riksdagens beslut
ändras i lagen av den 27 augusti 1999 om tryckbärande anordningar (869/1999) 1 och 2 §,
sådana de lyder i lag 826/2007, och
fogas till lagen en ny 10 a § som följer:

Gällande lydelse

1 §

Denna lag tillämpas på tryckbärande anordningar.

Denna lag tillämpas i enlighet med vad som bestäms särskilt på

1) tryckbärande anordningar i kärnanläggningar,

2) tryckbärande anordningar inom försvarsförvaltningens verksamhetsområde, och

3) tryckbärande anordningar i luftfartyg och deras användningsutrustning.

På sådana tryckbärande kärl och cisterner som avses i lagen om transport av farliga ämnen (719/1994) tillämpas denna lag endast i fråga om placeringen och användningen av dem.

På tryckbärande anordningar i fartyg tillämpas denna lag enligt vad som föreskrivs i 3 a kap.

Föreslagen lydelse

1 §

Denna lag tillämpas på tryckbärande anordningar.

På tryckbärande anordningar i kärnanläggningar tillämpas denna lag enligt vad som föreskrivs särskilt.

På sådana tryckbärande kärl och cisterner som avses i lagen om transport av farliga ämnen (719/1994) tillämpas denna lag endast i fråga om placeringen och användningen av dem.

På tryckbärande anordningar i fartyg tillämpas denna lag enligt vad som föreskrivs i 3 a kap.

På tryckbärande anordningar i luftfartyg tillämpas luftfartslagen (1242/2005) och de föreskrifter som utfärdats med stöd av den, om inget annat följer av Europaparlamentets och rådets förordning (EG) nr 216/2008 om fastställande av gemensamma bestämmelser på det civila luftfartsområdet och inrättande av en europeisk byrå för luftfartssäkerhet, och om upphävande av rådets direktiv 91/670/EEG, förordning (EG) nr 1592/2002 och direktiv 2004/36/EG eller av förordningar som kommissionen utfärdat med stöd av den.

2 §

I denna lag avses med

1) *tryckbärande anordning* en cistern, ett rörsystem och någon annan teknisk helhet i vilken övertryck råder eller kan utvecklas samt tekniska helheter som är avsedda att skydda en tryckbärande anordning,

2) *CE-märkning* en sådan märkning som föreskrivs i lagen om att vissa produkter skall förses med CE-märkning (1376/1994),

3) *ministeriet* handels- och industriministeriet,

4) *tillsynsmyndighet* Säkerhetsteknikcentralen; i fråga om tryckbärande anordningar i fartyg avses med tillsynsmyndighet, med undantag för de fall som avses i 5, 16 och 17 §, Sjöfartsverket vid sidan av Säkerhetsteknikcentralen,

5) *besiktningsorgan* en organisation som har konstaterats vara kompetent och som har rätt att utföra de uppgifter som i denna lag föreskrivs för ett besiktningsorgan,

6) *tryckbärande anordning i fartyg* en tryckbärande anordning som är installerad eller avses bli installerad i ett finskt fartyg eller är avsett för framdrivning av ett finskt fartyg; som tryckbärande anordning i fartyg betraktas dock inte lasttankar i ett gastankfartyg,

7) *klassificeringssällskapsdirektivet* rådets direktiv 1994/57/EG om gemensamma regler och standarder för organisationer som utför inspektioner och utövar tillsyn av fartyg och för sjöfartsadministrationernas verksamhet i förbindelse därmed, sådant det lyder ändrat genom kommissionens direktiv 1997/58/EG samt Europaparlamentets och rådets direktiv 2001/105/EG och 2002/84/EG,

8) *erkänt klassificeringssällskap* ett klassificeringssällskap som erkänts enligt artikel 4 i klassificeringssällskapsdirektivet.

2 §

I denna lag avses med

1) *tryckbärande anordning* en cistern, ett rörsystem och någon annan teknisk helhet i vilken övertryck råder eller kan utvecklas samt tekniska helheter som är avsedda att skydda en tryckbärande anordning,

2) *CE-märkning* en sådan märkning som föreskrivs i lagen om att vissa produkter skall förses med CE-märkning (1376/1994),

3) *ministeriet* arbets- och näringsministeriet,

4) *tillsynsmyndighet* Säkerhetsteknikcentralen; i fråga om tryckbärande anordningar i fartyg avses med tillsynsmyndighet, med undantag för de fall som avses i 5, 16 och 17 §, Sjöfartsverket vid sidan av Säkerhetsteknikcentralen; i fråga om militära tryckbärande anordningar och tryckbärande anordningar som är fast installerade i objekt som är i försvarsministeriets eller försvarsmaktens besittning och ska hemlighållas med tanke på landets försvar avses med tillsynsmyndighet, med undantag för de fall som avses i 5, 6 och 17 §, huvudstaben,

5) *besiktningsorgan* en organisation som har konstaterats vara kompetent och som har rätt att utföra de uppgifter som i denna lag föreskrivs för ett besiktningsorgan,

6) *tryckbärande anordning i fartyg* en tryckbärande anordning som är installerad eller avses bli installerad i ett finskt fartyg eller är avsedd för framdrivning av ett finskt fartyg; som tryckbärande anordning i fartyg betraktas dock inte lasttankar i ett gastankfartyg,

7) *klassificeringssällskapsdirektivet* rådets direktiv 1994/57/EG om gemensamma regler och standarder för organisationer som utför inspektioner och utövar tillsyn av fartyg och för sjöfartsadministrationernas verksamhet i förbindelse därmed, sådant det lyder ändrat genom kommissionens direktiv 1997/58/EG samt Europaparlamentets och rådets direktiv 2001/105/EG och 2002/84/EG,

8) *erkänt klassificeringssällskap* ett klassificeringssällskap som erkänts enligt artikel 4 i klassificeringssällskapsdirektivet,

9) *militär tryckbärande anordning* en sådan tryckbärande anordning i försvarsmaktens besittning som uteslutande är avsedd för militärt bruk samt en tryckbärande anord-

ning som är avsedd för framdrivning av försvarsmaktens fartyg; som militär tryckbärande anordning anses dock inte en tryckbärande anordning i ett militärt luftfartyg.

2 kap

Garanterande av en tryckbärande anordnings säkerhet

10 a §

Försvarsmakten besiktar tryckbärande anordningar som är fast installerade i objekt som är i försvarsmaktens besittning, om objekten ska hemlighållas med tanke på landets försvar och endast försvarsförvaltningens ordinarie personal har tillträde till dem. Försvarsmakten inspekterar också ovan avsedda tryckbärande anordningars placering.

Denna lag träder i kraft den 20 .

Den rätt att besikta tryckbärande anordningar inom försvarsförvaltningens verksamhetsområde som försvarsmakten hade enligt de bestämmelser som gällde vid ikraftträdandet av denna lag kvarstår till utgången av 2010.

*Bilaga
Förordningsutkast*

Arbets- och näringsministeriets förordning

om ändring av 2 § i handels- och industriministeriets beslut om tryckbärande anordningar

I enlighet med arbets- och näringsministeriets beslut
ändras i handels- och industriministeriets beslut av den 30 september 1999 om tryckbärande
anordningar (938/1999) 2 § 1 mom. 7 punkten som följer:

2 §
Till tillämpningsområdet för detta beslut Denna förordning träder i kraft den 20 .
hör inte

7) militära tryckbärande anordningar,

Arbets- och näringsministeriets förordning

om ändring av 1 § i handels- och industriministeriets beslut om tryckbärande anordningars säkerhet

I enlighet med arbets- och näringsministeriets beslut
ändras i handels- och industriministeriets beslut av den 18 oktober 1999 om tryckbärande anordningars säkerhet (953/1999) 1 § 2 mom. 3 punkten, sådan den lyder i förordning 1176/2007, och
fogas till 1 § 2 mom. en ny 4 punkt som följer:

1 §

- 3) tryckbärande anordningar i fartyg,
- 4) militära tryckbärande anordningar.

Tillämpningsområde

Dessutom tillämpas detta beslut på

Denna förordning träder i kraft den 20 .
